

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.958.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 31. avgusta 1929.

Telefon št. 2552.

STEV. 101.

Otvoritev kulturne in gospodarske razstave „Ljubljana v jeseni“.

Danes se otvori v Ljubljani pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja-velika kulturna in gospodarska razstava, ki jo prireja uprava Ljubljanskega velikega semnja.

Po raznovrstnosti zastopanih panog, po dovršenosti in redkosti razstavljenega blaga in izredno uspeli celokupni organizaciji obeta tudi ta prireditel našega velesemnja dokaj lepih uspehov. Spretnemu in večjemu vodstvu našega semnja se je posrečilo tudi to pot pridobiti za razstavo najlepše in najzanimivejše iz vseh panog našega gospodarstva, tako da bo nudila tudi ta prireditel, kakor vse prireditve našega semnja, živo sliko slovenskega dela, truda in marljivosti, zaokroženo sliko celokupnega slovenskega gospodarstva.

Na sejmišču je te dni kar mrgolelo pridnih, vzornih in nesebičnih delavcev. Skoro jih ne vidiš v javnosti. Tihi so, skromni in ponižni. Njih ime na se v naši javnosti jedva čujejo. In vendar ustvarjajo toliko koristnega, toliko lepega in prav gotovo največ realnega in pozitivnega, in to ne za sebe, ampak za splošnost, za naš narod, za nas vse. Je pač to usoda skoro vsakega pravega gospodarskega delavca, da žanje danes za svoje delo prej nehvaležnost in poniževanje kot zaslužno priznanje.

Kmetijski oddelek razstave bo vzbujal tudi letos, kakor vsako leto, prav gotovo največ zanimanja. Mlekarski sejem, vinski sejem in sejem za med nam bo nudil vse najboljše iz teh panog. Dokaj zanimiva in poučna bo tudi razstava naših trgovskih in umetnih vrtnarjev, razstava »Zoo«, razstava domače obrti in združna razstava.

Razstava domače obrti nudi pestro

sliko domačih obrtnih izdelkov. Poleg najrazličnejših vrst čipk se vidijo slamniki in cekarji, delo domačih rok, Ribničani razstavljajo in prodajajo svojo suho robo in lončarske izdelke, Belokranjci tko platno in svilo, razni volneni izdelki zaokrožajo celotno sliko.

Tudi razstava kmetijskih strojev in orodja nudi našim kmetovalcem najboljše pregled modernih pripomočkov za lažje obdelovanje grude. Razni stroji so v obratu, tako da se zainteresirani lahko prepričajo o njih deložnostnosti in sestavi.

Razstava industrijskih in obrtnih izdelkov obsega kemično industrijo, strojno industrijo, izdelke iz železa in jekla, tehtnice, orodje, avtomobile, vozove, glasbila, pletenine, kožuhovino, klobuke, perilo, vezanine, usnjarske izdelke, kosmetiko, tehnične in kemične novosti in radio.

Največja atrakcija jesenske prireditve pa bo najbrže tudi letos razstava pohištva in stanovanjske opreme, ki vzbuja največ interesa in občudovanja. Vse kaže, da se bo jesenska prireditel našega velesemnja specializirala v pravi sejem za stanovanjsko opremo, saj moremo v tej panogi konkurirati tako glede kvalitete kakor glede cene z vsako še tako razvito in napredno, tudi inozemsko konkurenco. Delo slovenskih mizarjev je v vsakem oziru brez konkurence!

Mnogo, še mnogo lepega bo nudila razstava, ki se otvori danes. Zato smo prepričani, da bo prinesla našim delavcem dokaj uspeha, da dvigne njih duh in njih srca, da bodo s podvojenim silo nadaljevali v stremljenju za gospodarsko okrepitvijo in po napredku mile nam države.

* * *

Označba vrednosti pošilk, namenjenih za izvoz v Avstrijo.

Važno opozorilo za naše izvoznike.

Avstrijske carinarnice zahtevajo, da se pri pošilkah, namenjenih za izvoz v Avstrijo, v svrhu določitve davka na poslovni promet (Warenumsatzsteuer) vedno označi vrednost blaga.

V to svrhu se mora po pravilih priložiti tovrstnemu listu vsake pošiljke fakturo. Carinarnice se morejo zadovoljiti tudi z vrednostjo, ki je navedena v carinski deklaraciji, ako ni dvoma glede točnosti navedene vrednosti.

Označba vrednosti pa ni potrebna pri sledečih vrstah blaga, za katere je določena povprečna vrednost: kava (surova), čaj (razni čaj) v zavitkih za malo prodajo, fige (suhe), suho grozdje (rozine in sultanine), malaga-grozdje, limone, citrone, pomaranče, mandarine, dateljni, mandeljni (suhi, brez luščin), melasa od sladkorne pese, pšenica, rž, ječmen, oves, koruza v storžih in koruza v zrnu, proso, ajda, moka in to: fina pšenična moka vsake vrste, koruzna moka, ostala moka, pšenični zdrob, koruzni zdrob, ječmenova kaša, prosena kaša, lešniki (zreli, brez luščin), riž razen 100% lomljenega, kokošja jajca, svinjska mast, svinjsko salo, očiščeno kokosovo olje, jedilno olje, zmrznjeno meso, neobdelane železne traverze z nad 500 milimetrov višine, železo v palicah,

premog, koks, rujavi premog in sladkor.

Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu opozarja izvoznike, da se v lastnem interesu točno držijo predpisov in da 1. priložijo tovrstnemu listu vsake pošiljke objavo za carinarnico v duplikatu in da v njej navedejo vrednost pošiljke; 2. priložijo tovrstnem listom pošiljk tudi fakturo.

DELNA OPUSTITEV TROŠARINSKIH REGISTROV.

V članku, ki smo ga priobčili pod tem naslovom našega lista, se nam je vrnila tiskarska pomota. Po odredbi ministrstva financ, o kateri smo poročali, morajo voditi registre o nabavljenih in prodanih količinah alkoholnih pijač točilci in prodajalci v krajih, ki imajo preko 2000 in ne preko 200 prebivalcev. Sicer si je najbrže to pomoto že vsak interesent sam popravil, vendar pa smatramo potrebno, da radi večje sigurnosti na njo še posebej opozorimo.

* * *

ŠOLSKA VODSTVA SE OPOZARJAJO,

da ima mladina pri skupnem posetu pod vodstvom učiteljstva znižano vstopnino za obisk jesenske velesejmske prireditve »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra. Predmet velikega zanimanja šolske mladine pa bo brezdvomno razstava društva Zoo »Fauna v Sloveniji«, kjer bodo vsi plazilci, ribe in ptiči naših krajev razstavljeni živi.

Ivan Mohorič:

Anketa o domači industriji.

V pondeljek se vrši v Ljubljani na poziv velikega župana anketa o pospeševanju domače industrije in o vzajemnem delu poklicanih činiteljev na polju pospeševanja obrti. Konferenca obsega torej dva kompleksa vprašanj, ki sta za naše prilike zelo aktualna in moramo zato njeno sklicanje le pozdraviti in ji želeli pozitivnega uspeha.

Pri domači industriji gre v prvi vrsti za ugotovitev stanja obstoječih panog hišne industrije in določitev možnosti njenega napredka in razvoja. Poleg tega pa se mora načeti ob tej priliki tudi vprašanje uvedbe novih panog hišne industrije, ki dosejajo, ali sploh še niso pri nas obstojale, ali pa so svojčas, ko so se zgradile železnice in so se na naših tržiščih pojavili industrijski izdelki iz severnih dežel, klavrno propadle, ker niso mogle vzdržati konkurence s strojno produkcijo.

Vprašanje obnove takih panog domače delavnosti je neproučeno. Treba je iz temelja analizirati vse predpogoje, da se ugotovi, kaj se dá v okviru naše današnje carinske politike na tem polju uspešnega napraviti. Problem domačega dela ali hišne industrije je za znatne predele Slovenije izredno važen. Gre tu na eni strani za to, da se dá kmetu pozimi možnost zaslužka, v dobi, ko poljsko delo počiva in delovna energija ni v celoti izkoriščena. Gre nadalje za to, da se dá ženskam v industrijskih krajih in okolišču mest postranski zaslužek.

Gre pa predvsem za to, da se pasivnim dolinam, ki z agrarno produkcijo ne dosežejo niti za skromno življenje potrebnih dohodkov, ki stojijo danes pred alternativno, ali da se izselijo v inozemstvo, ali pa da životarijo skoro v brezdelju in z nezadostnim zaslužkom ter predstavljajo kot taki za naše gospodarsko življenje le pasivno postojanko, nudi nekatere možnosti zaposlitve in zaslužka. V okvir tega dela spada pretežni del Dolenjske in Notranjske, pa tudi mnogo dolin na Gorenjskem.

Hišna industrija, ki pri nas obstoja, daje ljudstvu razmeroma male dohodke in tu je novo vprašanje, ki se pojavlja, kako povzdigniti z zboljšanjem organizacije rentabilnost obstoječih panog hišne industrije. Mnogi izdelki hišne industrije, ki so imeli pred vojno po celi prostrani monarhiji obsežna tržišča, kamor so lahko prodajali svoje izdelke, so v okviru novih carinskih mej zabredli naenkrat v velike težkoče. Izvozna tuja tržišča otežuje carina in se pri večini izdelkov opaža, da eksport vsled tega stalno nazaduje. I v slamnikarstvu, kakor tudi v sitarstvu, enako pri suhi robi se pojavlja več ali manj ista slika.

Nastaja vprašanje, ali naj spričo danih razmer in pri zmanjšani rentabilnosti še nadalje vstrajamo pri vseh teh tradicijskih industrijah in oblikah domačega dela, ali naj se orijentiramo drugam in poiščemo novih panog dela. Carinska tarifa nudi tu možnosti plodonosnega dela. Treba jih je le odkriti, preračunati in organizirati. Mnogo domačih sirovin še ni izkoriščenih in galanterijska stroka uvozne trgovine importira nebroj predmetov za drag denar iz inozemstva, ki bi se morali izdelovati doma. Lepe primere nam nudijo domače in-

dustrije na Češkoslovaškem, v Franciji, Belgiji in Nemčiji in marsikaj bi se lahko na sličen način ustvarilo pri nas.

Imamo industrije, na katere bi se lahko naslonila domača obrt. Mislim predvsem na steklarsko industrijo. Mnogo je tu še prostora za delo in organizacijo. Toda eno načelo moramo pri tej priliki povdariti. Program dela na polju domače industrije mora biti brezpogojno zasnovan tako, da dopolnjuje industrijsko in obrtno produkcijo, ne pa da ustvarja kolizije, izziva boje in interesne konflikte ter odpira vrata šušmarstvu, ki se itak preveč širi.

Drugi del ankete obsega vprašanje vzajemnega dela vseh prizadetih faktorjev na polju pospeševanja obrtne in industrijske delavnosti. Kdo so ti prizadeti faktorji? Tu ni samo državni urad za pospeševanje obrti, katerega delovanje omejujejo do skrajnosti nezadostni proračunski krediti, tu je poleg Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, ki vrši v povojnih letih znatno delo na tem polju itak preko pravega in prvotnega okvira svoje aktivnosti, tudi oblast, ki ima največji interes na tem, da pospešuje napredek gospodarstva na svojem področju. Toda s tem pa krog poklicanih činiteljev še ni zaključen. Tu prihajajo v poštev tudi občine, velike in male, ki se žalibog potrebe inicijative na tem polju niti prav ne zavedajo in ki po veliki večini tudi ne vedo, kako pričeti in kaj organizirati, da bi se z najmanjšimi stroški dosegel najboljši uspeh. Komponenta v tem vzajemnem delu bi morala biti tudi v naših krajih državna obrtna banka in razredna loterija.

Z vzajemnim delom, ki smo ga na tem polju dosedaj žal pogrešali, se dá z razpoložljivimi sredstvi in sistematičnim programom mnogo vstvariti. Ta program določiti, je naloga ankete in iskreno želimo, da bi v tem konferenca uspela.

Signiranje hmelja.

Oblastno hmeljarsko nadzorništvo v Celju je izdelalo načrt pravilnika za signiranje hmelja, ki se izvaža v inozemstvo. Veliki župan mariborske oblasti je sedaj sklical ožjo konferenco, ki naj bi se pečala z vprašanjem uveljavljanja novega načrta pravilnika, odnosno izpremembe zastarelega avstrijskega zakona o provenienčni označbi hmelja iz leta 1907, ki našim sedanjim prilikam in potrebam več ne odgovarja. Konferenca se bo vršila v nedeljo dne 1. septembra pri sreskem poglavarstvu v Celju in so nanjo vabljeni Kmetijska družba, hmeljarsko društvo in Zbornica za TOI. Na tem sestanku se bo razpravljalo tudi o vseh ostalih strokovnih vprašanjih, ki zadevajo naše hmeljarstvo.

Zdi se nam, da je konferenca sklicana vsaj za dva meseca prepozno, ker se sestaja baš v sredi hmeljarske sezone in odredbe, ki so v interesu hmeljarstva za letošnji izvozni kampanjo vsekakor ne bodo prišle več praktično vpoštev.

Trgovci! Zahtevajte, da Vam v kavarni, gostilni in vsakem javnem lokalu predložijo »Trgovski list«!

Izgledi za izvoz iz Slovenije v izvozni sezoni 1929/30.

(Rezultati ankete Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Zitarice. Letošnji žetveni donos žitaric v Sloveniji je v splošnem ugoden in zadovoljiv. Kvaliteta pšenice odgovarja prejšnjemu letu, kvantitativno pa je nekoliko slabša. Tudi ječmena je manj, ker se ga je mnogo manj sejalo. Relativno najslabša je kvaliteta ovsa, posebno v Prekmurju in Medimurju. Koruza obeta letos prav dober donos v celi državi. Ceni se, da bomo z donosom domačega pridelka pokrili okrog dve tretjini potrebe za prehrano prebivalstva. Za potrebe industrijskih krajev in mest ter pasivnih predelov se bo moralo uvoziti kakih 5000 vagonov moke in žita iz tujih žitornih krajev.

Povrtnina. Nasad fižola in krompirja je bil letos zelo znan. Letina fižola, graha, krompirja ter repe in korenja se označuje kot prav dobra. Računa se, da bo imela Slovenija po pokritju lastne potrebe okrog 2000 vagonov krompirja kot prebitek za izvoz in okrog 450 vagonov fižola in 50 vagonov graha. Za rast gob je bilo pomladansko vreme zelo ugodno in se računa, da se bo lahko izvozilo okrog 10.000 kg v približni vrednosti 8 milijonov dinarjev. Izgledi za izvoz krompirja v inozemstvo niso posebno povoljni, ker ga nekatere države z raznimi rastlinsko - zaščitnimi ukrepi brez stvarnega povoda ovirajo. Hektarni donos mnogih poljskih kultur zastaja pri nas še vedno znatno za donosov v agrarno razvitih državah z intenzivnim gospodarstvom. Zato ostaja problem povečanja hektarnega donosa in s tem zboljšanje rentabilnosti poljedelske produkcije v naših krajih prekoslej zelo aktualno. Ceni se, da bi se z globljim oranjem, pravilnim kolobarjenjem in pravo izbiro in selekcijo semen dal donos za eno tretjino povečati.

Sadje. Za izvoz sadja se odpirajo letos povoljni izgledi. Letina glavnih sadjerskih vrst je glede kvalitete dobra. Posebno v okrajih Ormož, Ljutomer, Prekmurje, Šmarje pri Jelšah, Soltska dolina, Brežice, Krško polje in Sevnica. Ceni se, da bomo lahko izvozili do 1000 vagonov jabolč, 500 vagonov sliv in do 50 vagonov hrušk. Orehi so vsled hude zime močno pozeblili in ne bo pridelka niti zadostoval za kritje domače potrebe. Vrednost izvoza sadja se cení na ca. 20 milijonov dinarjev. Poljedelski krogi in trgovstvo se pričinja polagoma zavedati pomena sadjarstva in pričenja posvečati večjo pozornost pravilnemu spravljavanju in plodnosnejšemu vnovčevanju sadja. Velika nepravilnost za izvoz sadja je vsakokratno zmanjšanje nakladalnih rokov in pomanjkanje pravih vagonov v največji sezoni.

Hmelj. Med industrijskimi rastlinami pride v Sloveniji za izvoz predvsem hmelj v pošt. Letošnji pridelok hmelja se cení na 25.000 q. V lanskeletni deruti cen so se izvensavinjski nasadi nekoliko zmanjšali. Tudi je zadnje neurje povzročilo v celjski okolici precej škoda. Letošnji pridelok hmelja je kvalitativno in tudi kvantitativno boljši od lanskega, ker je pravočasno v dobi razvijanja kobil padlo dovoljno dežja. Izgledi glede cen zaenkrat niso posebno zadovoljivi. Računa se, da bo dosegla vrednost eksportiranega hmelja okrog 60 milijonov dinarjev. Emancipacija domače eksportne trgovine hmelja od inozemskih prekupčevalcev napreduje le polagoma, ker ne uživa ta važna panoga nikakih kreditov pri Narodni banki.

Živina. Za eksport živine iz Slovenije pride v prvi vrsti Prekmurje v pošt. Izvoz v Avstrijo po zadnjem povišanju carin vedno bolj nazaduje. Izvoz mesnih prešičev je popolnoma prenehal. Domača trgovina se po ukinjenju 4% davčne varščine vedno težje udejstvuje v izvozu, ker posejajo inozemci naše živinske sejme ter direktno nakupujejo blago. Tudi izvoz perutnine bi lahko dosegel mnogo večji obseg, kakor ga ima danes.

Jajca. Izvoz jajc iz naše države od leta 1926 naprej stalno nazaduje. Padel je že po množini od 31 na 24,5 milijona kg in po vrednosti od 606 na 467,9 milijonov dinarjev. Poroča se nam, da je izredno dolga in huda zima povzro-

čila perutninarstvu znatno škodo in da se bo v bodoči izvozni sezoni za ca. 10% manj izvozilo kot prejšnje leto. Slovenija participira na izvozu jajc z dobro četrtino. Za prihodnjo sezono se cení, da bomo izvozili kakih 600 vagonov jajc, od katerih pripade 90% na mariborsko oblast. Ljubljanska oblast se doslej v izvozu sploh ne udejstvuje. Čuti se potreba po osnovanju perutninskih velefarm, posebno v ljubljanski oblasti. Akcije merodajnih faktorjev za povzdigo perutninarstva se kretajo dosedaj žal v preozkem okviru in nimajo na kvaliteto izvoza še pravega upliva. Na svetovnih tržiščih zadeva naš izvoz na vedno jačjo konkurenco iz drugih agrarnih držav, posebno iz Rusije. Poleg tega pa se glavni odjemalci Švica, Avstrija in Nemčija s sistematičnim pospeševanjem perutninarstva trudijo, da pokrijejo čim večji del svoje potrebe za lastno produkcijo. Anglija je letošnji spomlad upeljala žigosanje jajc in izgleda, da je s tem to tržišče za naš izvoz definitivno izgubljeno. Slično namerava sedaj tudi Švica uvesti žigosanje, kar bo brezdvomno zelo otežilo naš izvoz.

Mleko. Izvoz mleka, ki je v dobi inflacije dosegel 11.582 ton v vrednosti 29 milijonov dinarjev, je padel sedaj na 200 ton in ne predstavlja po vrednosti niti pol milijona dinarjev. Lansko leto je zelo nazadoval tudi izvoz masla iz naše države in je padel na eno sedmino prejšnjega letnega kvantuma, od 12,3 na 1,8 milijona dinarjev. Tudi za bodoče se našemu mlekarstvu in sirarstvu, ako se ne izvede popolna reorganizacija produkcije in prodaje in se ne standardizira izdelkov, ne odpirajo nič boljši izgledi. Nekdanji odjemalci, Avstrija in Nemčija, so danes že v stanju, da krijejo skoro celo ogromno potrebo sami in otežujejo uvoz z vednim zvišanjem carine.

Vino. Definitivna ocena vinske letine je sedaj še nemogoča, ker je mnogo odvisno od vremena v mesecu septembru in oktobru. Letošnja zima je na vinogradih mariborske oblasti povzročila znatne škode, vendar ne v tej meri, kakor se je po prvih poročilih domnevalo. Donos letošnje trgatve se cení na tretjino lanskeletne. Grozdje se normal-lanskeletne. Grozdje se dosedaj normalno razvija in če bo vreme ugodno, se pričakuje tudi dobra kvaliteta. Od kvalitete so seveda odvisni v največji meri tudi izgledi za naš izvoz. V Banatu in Dalmaciji se pričakuje kvantitativno dobra vinska letina in bo vsled tega izvoz vin iz Jugoslavije po sedanjem pričakovanju napram prejšnjemu letu nekoliko jačji. Slovenija pri izvozu vin radi predragih produkcijskih stroškov in znatno manjšega hektarnega donosa kot ga dajo vinogradi v Dalmaciji in Vojvodini vedno manj participira in so tudi izgledi za bodoče še v tem oziru za naše vinogradništvo zelo nepovoljni.

Olje. Med proizvodi poljedelske industrije pride za izvoz iz Slovenije v pošt. bučno olje in spiri. Ostale panoge predelave agrarnih produktov se omejujejo na domače tržišče in se v izvozu ne udejstvujejo. Za izvoz bučnega olja se pričakuje v prihodnji izvozni sezoni boljših rezultatov, kakor v letošnjem letu, ko je bila letina bučnic zelo slaba in cena bučnega olja napram drugim jedilnim oljem previsoka. Prilike v izvozu bodo nekoliko težje, ker omogočuje carine prosti izvoz bučnic avstrijskim tovarnam bučnega olja jačjo konkurenco. Računa se, da bo dosegel izvoz bučnega olja ca. 8 milijonov dinarjev. Bučnih pogaj in otrobov pa okrog 4 milijone dinarjev. Industrija lanenega olja izvažala lanene tropine, ker za to močno krmilno sredstvo v tuzemstvu ni zadostnega zanimanja in potrošnje. Vrednost se cení na 8 milijonov dinarjev.

Les. Za pretežni del Slovenije igra najvažnejšo vlogo izvoz lesa. Slovenija kot relativno na gozdnih bogatih pokrajinah izvažala preko 80% letnega prirastka v inozemstvo in participira skoro z eno četrtino na celokupnem izvozu lesa iz naše države. Po prejetih poročilih bo izvoz stavbnega lesa in drv ostal predvidoma na lanskeletni višini. Izvoz tesa-

nega in rezanega lesa se cení na 95.000 vagonov v vrednosti ca. 400 milijonov dinarjev. Trenutno se pojavlja, kakor vsako leto v izvozni sezoni, veliko pomanjkanje vagonov za izvoz lesa, ki nas v jeseni vedno ovira pri izvršitvi inozemskih naročil. Tudi pričakujejo izvozniški krogi nestrpno uveljavljanje direktne železniške tarife z Grčijo, da bi se zopet omogočil izvoz v grško Makedonijo, ki je od 1. marca t. l. vsled ukinitve pristaniščne tarife za Djevdjelijo skoro popolnoma prenehal. Izgleda, da bo ostala potreba in povpraševanje po stavbnem lesu na inozemskih tržiščih, ki prihajajo za naš izvoz v pošt, trajno in zato kvantitativno v prihodnji seziji delo ne bo mnogo zaostalo. Cene so po splošni presoji dosegle maksimum in je pri nekaterih vrstah preje računati s padcem.

Premog. Izvoz premoga iz Slovenije se bo predvidoma kretal v dosedanjem obsegu 50.000 ton v vrednosti ca. 10 milijonov dinarjev. Slovenija participira sedaj skoro s 40% na izvozu premoga iz naše države. V ostalih so izgledi za izvoz premoga radi progresivne elektrifikacije sosednih držav, ki prihajajo za naš izvoz v pošt, kakor tudi radi uvedbe racionalnejših parnih kotlov in rastoče uporabe plinskih motorjev vedno slabjši. Potrošnja v tuzemstvu se nasprotno zadovoljivo razvija. Sezonsko povišanje vozarine za premog bo imelo ne samo za našo domačo industrijo, marveč tudi za izvoz neugodne posledice. Za izvoz bi bila razen tega velika važnost otvoritev prometa preko železniške postaje Hodoš v Prekmurju, ki se je iz neznanih razlogov odgodila na nedoločen čas.

Industrija. Izvoz industrijskih izdelkov iz Slovenije kaže vedno slabše rentabiliteto. Cene večine izdelkov na svetovnih tržiščih v splošnem nazadujejo, možnost zaslužka je vedno težja in mora delati naša industrija velike napore, da vzdrži svojo pozicijo na inozemskih tržiščih. Med topilniškimi proizvodi prihaja v pošt. izvoz svinca, surovega cinka ter v manjših množinah tudi izvoz železa in jekla.

Svine. Izgledi za izvoz svinca se napram prejšnjemu letu niso nič izboljšali. Radi nadprodukcije na svetovnem tržišču naš izvoz po vrednosti še vedno nazaduje. V toku zadnjih štirih let kaže občutno padajočo tendenco. Izvozilo se je:

Leto	Množina kg	Vrednost Din
1925	10.690.163	133.335.604
1926	9.528.016	97.236.634
1927	9.494.886	72.048.912
1928	8.965.730	54.254.773

Cink. Izvoz surovega cinka in cinkovega prahu bo predvidoma porastel preko lanskeletnega nivoja na 4600 ton v vrednosti okrog 33 milijonov dinarjev.

Železo. Izvoz železa se je ustalil in bo v prihodnji izvozni sezoni po sedanjih cenitvah dosegel okrog 1200 ton. Domače železarne so zaposlene pretežno z naročili za tuzemsko tržišče, katerega potreba in konsum stalno narašča. Za izvoz v večjem obsegu v okviru današnje carinske tarife in z ozirom na neugodno prometno lego naših železarn niso dani potrebni predpogoji, ker odločujejo na svetovnem tržišču največja železarska podjetja, ki imajo mnogo ugodnejše produkcijske pogoje kot naše železarne. Za sedaj prihajajo za izvoz le nekateri specialni kvalitetni izdelki v pošt.

Jeklo. Izvoz jekla iz Slovenije se usmerja v glavnem v dežele skrajnega vzhoda, kjer so naši izdelki na Japonskem in Kitajskem dobro vpeljeni. Vrednost izvoza jekla se cení na ca. 5 milijonov dinarjev.

Med proizvodi industrije železnih izdelkov pridejo za izvoz v Sloveniji v glavnem verige, kose in srpi, kovani žebli, deloma tudi okovje in ambalaža v pošt. Izvoz navedenih izdelkov se cení za prihodnjo sezono na ca. 670 ton.

Posoda. Izvoz emailiranih izdelkov, ki je orijentiran predvsem na Balkan in v Levanto, se ima radi neurejenih odnosov boriti z velikimi neprilikami v carinskem in železniško-tarifnem oziru. Železniška uprava daje inozemski konkurenci v tranzitu preko naše države

ugodnejše tarife kakor domačim eksporterjem. Pomanjkanje trgovinskih pogodb z Bolgarijo, Turčijo in drugimi državami otežuje uvoz naših izdelkov v imenovane države. Vsled tega je izvoz v lanskem letu napram letu 1927 znatno nazadoval. Ako se ugoti predlogom te industrije, se pričakuje, da bi se mogel izvoz zopet dvigniti na ca. 15 milijonov dinarjev.

Papir. Večina tvrdk iz skupine industrije papirja in lepenke dela izključno za domači trg. Za eksport pride v pošt. ca. 40 vagonov dokumentnega papirja, 300 vagonov raznih vrst pisalnega papirja v vrednosti ca. 13,5 milijona dinarjev in do 100 vagonov lepenke v vrednosti ca. 2 milijona dinarjev.

Kemični pridelki. Elektrotehnična industrija bo morala v prihodnji izvozni sezoni računati z znatno izpremenjeno situacijo. Mnoge inozemske države, v katere izvažamo, so osnovale odnosno povečale v zadnjem času lastno produkcijo domačih gnojil. Tudi pri izvozu karbida se pričakuje, da bo za ca. 10% nazadoval, dočim so cene že dosedaj v eksportu oslabele za ca. 15%.

Elektrod se domneva, da bomo mogli izvoziti, ako se prilike ne poslabšajo, ca. 1500 ton. Na izvozu karbida participira Slovenija z dobro četrtino. Poleg apnenega dušika se izvažajo iz Slovenije tudi kostna moka in kostna mast, katere eksport doseže skupno s klejem letno do 2000 ton v vrednosti 8,5 milijona Din. Izvozu kleja preti radi nameravanega povišanja uvozne carine v Združenih državah resna opasnost, da bo popolnoma onemogočen.

Izvoz aluminijevih polfabrikatov postaja po zadnjem povišanju železniških tarif vedno bolj problematičen. Železniška vozarina obremenjuje že dovoz surovin do tovarne s 100% in po zadnjem povišanju tarif je konkurenca naših proizvodov napram francoski produkciji, ki ima ugodnejše produkcijske prilike, v laki meri otežkočena, da postaja izvoz nerentabilen.

Strojila. Tovarne strojilnih izvlečkov beležijo v tekočem letu v izvozu velik zastoj. Po prejetih poročilih znašajo zaloge neprodanega ekstrakta v jugoslovanskih tovarnah ca. 30 milijonov dinarjev. Pojavlja se tudi zelo močna konkurenca ameriškega kostanjevega ekstrakta, ki se nudi po jako nizkih cenah. Prognoza za bodočo izvozno sezono je spričo takih prilik zelo težavna. Slovenija participira v izvozu tanina približno z eno četrtino.

Usnje. V znatni meri se udeležuje v eksportu tudi naša usnjarska industrija, ki izvažajo razne vrste galanterijskega usnja, boksa, svinjine in specialne izdelke. Za prihodnjo izvozno sezono se cení vrednost izvoza na ca. 30 milijonov dinarjev. Usnjarska industrija mora v bodoči sezoni računati z ukinjenjem izvozne carine na surove kože, kar bo imelo brezdvomno za posledico povišanje cen surovine.

Ostalo. Lista izvoznih predmetov iz Slovenije s tem še davno ni izčrpana, ker so našeti v prednjem samo glavni proizvodi in tudi ti le v splošnih obrisih. V izvozu se udejstvujejo poleg naštetih še v znatnem obsegu slavninarska industrija, deloma steklarska industrija, nadalje se izvažajo iz mariborske oblasti večje množine brusnih kamnov, opeke, glicerina, iz ljubljanske zopet sveč, kož od divjačine, mnogo vrst lesnih izdelkov, posebno upognjenega pohištva, furnirjev, delov za ambalažo, kopit, celulozne-ga lesa, brzojavnih drog, parketov, lesnega oglja, sitarskih in žimarskih izdelkov, stolov, železniških pragov, veznin, sadnih sokov, mesnih konzerv, zdravilnih želišč in semen, katerih skupna vrednost varira zelo od leta do leta.

Ugotovitve ankete. Zborniška anketa je ugotovila pri tej priliki, da mnogi odjemalci v notranjosti države o raznovrstnosti izdelkov naše industrije še vedno niso dovolj informirani. Vsled tega se naroča v inozemstvu mnogo vrst blaga, ki ga izdelujemo doma, dasi bi si ga zainteresirani lahko nabavili po konkurenčnih cenah in v enaki kvaliteti pri domačih podjetjih. Tudi opažamo, da se obračajo mnoge tvrdke z neutemeljenimi predlogi na trgovinsko ministrstvo, v katerih zahtevajo naj se ukine ali zmanjša carina na razne predmete, češ da jih ni v tuzemstvu dobiti, pa se pozneje povečini izkaže, da so predlogi stav-

Dober dobiček brez rizika

Razpošilja v kraljevini SHS Fran Kav. Lešnik,
Maribor, Gankarjeva 26

dosežete s prodajo

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

ljene radi neinformiranosti in pomanjkanja stikov. Slovenska industrija in obrt mora zato z vso intenzivnostjo nadaljevati praktično propagando in organizirati stike s tuzemskimi odjemalci.

Prilike v izvozu postajajo vedno bolj komplicirane in uspehi izvoznih kupčij v istem razmerju slabjeji. Naš izvoz nima danes zadostne zaslombe v cenih stalnih in sezonskih kreditih pri Narodni banki. Tu je v prvi vrsti potrebna temeljita remedura. Podroben program delovanja novooznovane Privilegirane agrarne banke še ni znan. Zeleti je pa, da z razpoložljivimi denarnimi sredstvi pospeši tudi napredek v kmetijskem izvozu iz Slovenije. Povzdiga kvalitete produkcije je nujno potrebna, ako hočemo svoje pozicije v izvozu obdržati.

Za Prekmurje je eminentne važnosti otvoritev prometa preko Hodoša, ki bi dal novo izhodišče izvozu poljskih pridelkov in živil na severna tržišča.

Za industrijski izvoz igrajo v vedno večji meri odločilno vlogo železniške tarife in trgovske pogodbe. Povišanje železniških tarif, ki je stopilo dne 1. marca t. l. v veljavo, in izpremembe pristanišnih tarif so znatno uplivalo na konkurenčne odnose z inozemstvom. Tarifni predlogi, ki prihajajo iz vrst prizadetih industrij, se obravnavajo od strani železniške uprave premmogokrat preveč ozkosrčno in fiskalno, kar ima za eksportne industrije zelo nepovoljne posledice.

Potrebno je tudi zboljšanje in razširjenje telefonskega prometa z inozemstvom. Pri poštni upravi leži v tem oziru še cela vrsta nepoštevanih predlogov. Tako na primer Savinjska dolina nima telefonske zveze s svetovnimi hmeljskimi tržišči v Norimbergu in Zatecu, eksportna trgovina jaje nima za mnoge važne nakladalne postaje potrebnih zvez z inozemstvom. To dejstvo stavlja naše izvoznike v neprijeten položaj, da se morajo v svoji informativni službi posluževati nepotrebnega posredništva. Razširjenje telefonskega prometa je posebno potrebno v smeri z Italijo, ki je glavni odjemalec našega izvoza in kjer je danes omejen na pet central v Primorju, dočim je bil z Milanom odprt promet komaj v zadnjem času. Pomanjkanje vagonov v jesenski sezoni povzroča vsako leto neprijetne komplikacije, izgubo mnogih trgovskih zvez in bo letos posebno neugodno uplivalo, ker je ebenem najavljeno za 1. september 20% sezon-

ske povišanje železniških tarif za drva in premog.

Ureditev trgovinskih odnosov z inozemskimi državami potom carinsko-tarifnih pogodb, je dospela letos, kakor izgleda, na mrtvo točko. Pogajanja potekajo jalovo in dolgotrajne konference ne vodijo k pomembnejšim rezultatom, vse to pa brez naše krivde, ker je trgovinska politika Jugoslavije napram inozemstvu itak prekomerno liberalna.

Ivan Mohorič.

Ojačena tržna kontrola producentov surovin.

Oglejmo si one sile, ki vplivajo danes odločilno na oblikovanje cen na svetovnem trgu. Vidimo, da postaja zmeraj ožji krog onih blagovnih vrst, ki se gleda cene prosto razvijajo. Tendencia po spojitvi producentnih skupin se je v zadnjih letih zelo ojačala in moč teh skupin je tam, kjer se je posrečilo vzdržanje visokih cen, zelo narasla. Ta okolnost je dala prednost onim deželam, ki surovine obvladajo — v prvi vrsti Ameriki in Vel. Britaniji, pa tudi Franciji, Švedski, Nizozemski, Belgiji, Južni Ameriki i. dr. —, pred onimi deželami, ki si morajo surovine nabavljati. Vrhutega je proces kopičenja kapitala v U. S. A. tako napredoval, da je teža kapitala velikih producentnih skupin zadobila pomen, ki gre daleko preko normala. Tudi pri morebitnem znižanju cen (n. pr. pri bakru) so dobički kartela producentov še zmeraj dosti veliki. Ravno glede bakra so Amerikanci v zadnjem času nadaljevali svojo ekspanzijsko politiko. Druge variante tržnega gospodstva vidimo pri cinku (evropski kartel cinka) in pri aluminiju (Mellonov trust in evropski kartel aluminija). Tu obstoji politika producentov v forsiranem dvigu produkcije, pri cinku zlasti v vedno večji elektrolitni produkciji. Za evropski trg ima vlogo zlasti Harri-manovo gospodstvo nad poljsko cinkovo produkcijo; njegovo stalno stremenje po popolni izrabi kapacitete poljskih tovarn je činitelj motenja, s katerim mora evropski kartel cinka hočeš nočeš računati. Če bi vsled nadprodukcije obstoječe nasprotstvo med ameriški in evropski producenti aluminija zadobilo

Odpoved trgovinske konvencije med Turško in Grčijo.

Vplivi odpovedi na naš promet z Grčijo.

Turška vlada je 15. t. m. odpovedala trgovinsko pogodbo z Grčijo in od tega dne se v medsebojnem prometu uporabljajo maksimalne carinske postavke za uvoz iz ene države v drugo. Turčija je odpovedala konvencijo zgolj iz političnih in ne finančno-ekonomskih razlogov, ker je turški uvoz v Grčijo 30-krat večji kot grški uvoz v Turčijo. V prvem polletju 1929 je Grčija uvozila iz Turčije 82.541 ton v vrednosti 187.067.000 drahem, a izvozila v Turčijo samo 1856 ton v vrednosti 6.180.000 drahem (južno sadje, olive, mastiko, smukee in kolofonijo).

Odpoved trgovinske konvencije in uporaba maksimalnih carinskih postavk med Grčijo in Turčijo je za nas velike važnosti, ker sestoji gros turškega uvoza v Grčijo iz živine in živalskih proizvodov, kakor tudi iz povrtnin, tedaj iz predmetov, katere uvažamo tudi mi največ v Grčijo. Na

kdaž ostrejšje oblike, bi premostitev tega nasprotstva morda ne bila preveč težka, ker gre za enaki interesni skupini. Drugačne so razmere tam, kjer si stojijo nasproti veleproducenti in velekonsumenti. To je pri cinu in kavčuku. Poskus Angležev za ustanovitev cinovega kartela bo ostal toliko časa brezuspešen, dokler ne bodo pritegnili na svojo stran Amerike, ki je največji konsument cina in ima tudi glavne interese v njegovi produkciji; do tedaj bodo ceno diktirali amerikanci in ne Angleži. Razvoj trgov surovega kavčuka v zadnjih letih je šolski zgled za to, kako malo se je mogla angleško-holandska producentna moč uveljaviti napram Ameriki, prvemu konsumentu kavčuka. Padeč kavčukovih cen je prizadejal sicer tudi ameriški pnevmatični industriji veliko zgubo, ki je pa danes po večini že bogato nadomeščena. Od pričetka tekočega leta si je zagotovila Amerika glavni del kavčukovega eksporta iz Malajskih dežel in si je ustvarila zaloge, ki odgovarjajo njenemu konsumnemu pomenu; tako si pripori konsument vlogo regulatorja glede trga in glede cen.

ta način izgubimo mi enega izmed zelo nevarnih konkurentov.

V prvem polletju 1929 je Turčija izvozila v Grčijo 2535 glav živine v vrednosti 5.528.000 drahem, 59.064 glav drobnice v vrednosti 13.415.000 drahem, 46.506 kg sira v vrednosti 926.000 drahem, 65.806 kg masla v vrednosti 3.196.000 drahem, 968.253 kilogramov jaje v vrednosti 19.408.000 drahem, 2.063.339 kg fižola v vrednosti 21.480.000 drahem.

Pri tem je treba opozoriti, da je imel turški izvoz v Grčijo v zadnjem času rastočo tendenco. Tako je bil na primer izvoz drobnice v prvem polletju 1922 3-krat večji kot v prvem polletju 1928; sira se je izvozilo 2-krat več, fižola 10-krat, a masla 30-krat več.

Po ukinitvi minimalne carinske tarife s Turčijo je prav mnogo izgledov, da se bodo grški uvozniki obračali na naša tržišča in tako imamo najboljšje auspicije za porast našega izvoza v Grčijo v drugem polletju t. l.

Na gornje se opozarjajo vsi naši izvozniki!

Ponudbe, povpraševanja

Trgovske zveze z Albanijo. Albansko poslanstvo v Beogradu je prejelo od svoje vlade popolno listo naslovov albanjskih trgovcev vseh branž, ki se nahajajo v večjih mestih Albanije. Poslanstvo daje našim trgovcem in industrijalcem v svrhu pojačanja gospodarskih odnosov med našo državo in Albanijo rade volje vse potrebne informacije.

Trgovina.

Poraba sladkorja v Sloveniji je znašala lani na osebo 11,3 kg, v Jugoslaviji 7,5 kg. Največ sladkorja so porabili relativno na Danskem, na osebo 51,7 kg ali štiriinpolkrat toliko kot v Sloveniji.

O trgovini s slivami in s pekmezom je podpisana v ministrstvu za trgovino in industrijo nova naredba.

Stevan Mateša, ena največjih manufakturnih tvrdk v Banjaluki, je prišla v konkurz; pasiva cenijo na štiri milijone dinarjev. Konkurz je eden največjih v Banjaluki v zadnjih desetih letih.

LISTEK.

A. Ogris:

Kako se je varčevalo v Sloveniji v letih 1927 in 1928?

(Konec.)

Na podlagi konkretnih podatkov se more ceniti, da so znašale vloge na knjižice in na tekoči račun koncem l. 1928 pri posojilnicah (v milijonih Din):

1. skupine (330 zadrug) približno 285,0
2. skupine (83 zadrug) približno 436,8
3. skupine (12 zadrug) približno 682,5

Če primerjamo stanje vlog vseh treh vrst naših denarnih zavodov v poslednjih treh letih z indeksi številkami, dobimo precej nazorno sliko. Generalni indeks vlog (na knjižice in tekoče račune) je namreč znašal: 1926 1927 1928
pri zadrugah 100 117 140
pri regulativnih hranilnicah 100 114 132
pri bančnih zavodih 100 115 130

Posebej je znašal indeks vlog na knjižice:

1926 1927 1928
pri zadrugah 100 109 130
pri regulativnih hranilnicah 100 115 128
pri bančnih zavodih 100 121 129

V splošnem prikazujejo detajlni indeksi, da rastejo vloge pri vseh vrstah zadrugah posojilnic dosti enakomerno. V zadnjih letih je opazovati, da se tudi pri najhujših posojilnicah udomačujejo

tekoči računi. Posojilnice v industrijskih in letoviških krajih prikazujejo posebno hitro napredovanje, nekatere so v teku poslednjih dveh let svoje vloge pomnožile za 100 in še več odstotkov. V splošnem kažejo po indeksnih številkah pa najugodnejši napredek posojilnice druge skupine, katere poslujejo po večjih podeželskih občinah, v trgih in malih naših mestih.

Kar se tiče razmerja med vlogami, posojili in naložbami pri zvezah in drugih zavodih, prikazujejo indeksne številke podobno sliko kakor pri regulativnih hranilnicah, vendar pa ne v tako kontrastnih potezah. Glede vseh zadrugah zavodov znaša indeks:

	1926	1927	1928
vlog	100	117	140
posojil	100	—	145
naložb	100	—	127

Tudi pri zadrugah je torej povpraševanje po kreditih bilo večje kakor povpraševanje po ugodnih obrestnih naložbah.

Ako izračunamo razmerje med čistim prirastkom vlog na knjižice (brez pripisanih obrestí) in obrestmi, ki so se k tem vlogam pripisale, se nam izpremembe v hranilnem gibanju pokažejo v še najbolj prozorni podobi. To razmerje je namreč znašalo:

a) pri zadrugah:	1. 1926	1. 1927
1. skupine	1:0,44	1:0,39
2. skupine	1:0,31	1:0,38
3. skupine	1:0,29	1:0,31

b) pri regulativnih hranilnicah	1:0,32	1:0,35
(leta 1927. 1:0,52).	1:0,27	1:0,89

Ako hočemo presoditi varčevanje v ožjem smislu besede, navedenih absolutnih števil, ne smemo vzeti takšnih, kakršne so. Kajti v izkazanih vsotah so vračunane tudi obresti, ki so se pripisale k glavnici, z večjimi glavicami pa raste tudi vsota kapitaliziranih obrestí. Te obresti pa ne pohajajo iz gospodarjenja vložnikov, ti so pripisane obresti prištedili le bolj pasivno, tako da jih niso dvignili že pred koncem leta in porabili. Njih dejanska prištednja, ki pohaja iz prebitkov njihovih dohodkov in pa donosov, je manjša: prištedene obresti pohajajo iz pridobitnih donosov (izkupček za prodano blago, iz hišnih najemnin, spekulativnih dobičkov itd.), doseženih od kreditodjemalcev, ki so naložene prihranke uporabili kot podjetniški kapital, one tvorijo torej režijsko postavko pridobitnega gospodarstva. Ker v tem ogledu niso vsi računski zaključki dosti prozorni, se obrestna režija naših denarnih zavodov ne da natančno ugotoviti. Povprečno ocenjene po podrobnih podatkih, kolikor jih je na razpolago pri pretežni večini vseh zavodov, so leta 1928 znašale pripisane in izplačane obresti vseh vlog (v milijonih Din):

pri regulativnih hranilnicah približno	42,6
--	------

pri kreditnih zadrugah približno 63,8
pri bančnih zavodih približno 49,1

Skupno torej približno 155.000.000 Din.

O obrestni meri računski zaključki bančnih zavodov in regulativnih hranilnic po večini molčijo, tudi večje posojilnice so opustile navado, v svojih letnih poročilih omeniti ceno, za katero so posojale jim zaupani denar. Rafajaznovke navajajo kot pasivno obrestno mero v večini slučajev 5—6%, nekatere celo le 4%, pa jih je tudi več z 8%, kot aktivno pa od 6 do 10%, posamezne tudi še več; najpogostejša navedba omenja 7 in 8%. Dosti višja obrestna mera za kredite pri drugih zavodih pravi, da je mobilnega denarnega kapitala v naši slovenski deželi še veliko premalo in da je vsestransko pospeševanje varčevanja v eminentnem interesu vsega našega gospodarenja.

Naše številke nam torej povedo, da je v poslednjih dveh letih znašal prirastek na vlogah na knjižice, torej prirastek prihrankov, ki so namenjeni tvorjenju denarnega premoženja, približno po 250 milijonov dinarjev vsoto, s katero je mogoče ustanoviti in opremiti osem do deset srednjih industrijskih podjetij srednjeevropskega merila. Letni povprečni prirastek vezanih vlog po tekočih računih je znašal približno 170 milijonov dinarjev. Pa tudi v tej vsoti bo nekaj pravih hranilnih vlog. Koliko znašajo prihranki, ki so naloženi pri podružnicah hrvatskih, srbskih in čeških zavodov, bi

NARASČANJE PORABE ELEKTRIČNEGA TOKA V NEMČIJI

V nespremenjenem tempu se nadaljuje rastoči razvoj v porabi električnega toka v Nemčiji. Ugotovitve Statističnega državnega urada, raztezajoče se na 122 električnih podjetij, nam kažejo produkcijo v prvih petih mesecih lanskega in letošnjega leta, v milijonih K Wur:

Mesec	1928	1929
Januar	1138.9	1443.6
Februar	1126.4	1280.0
Marec	1169.9	1306.9
April	1046.2	1299.1
Maj	1075.2	1302.3

Tudi v dnevni produkciji je nabava toka bistveno narasla in je znašala, v tisočih K Wur:

Mesec	1928	1929
Januar	47.649	55.524
Februar	45.056	53.416
Marec	43.331	52.274
April	45.488	51.964
Maj	43.006	52.091

Lani v prvih petih mesecih ni prišla dnevna produkcija do 48.000 K Wur, letos je stalno pri 52.000 in čez.

Po svetu

Jugoslovansko-italijanska železniška konferenca, ki je zborovala v Opatiji, je dosegla popoln sporazum v vseh obravnavanih vprašanjih.

Avstrijske državne finance se v zadnjih mesecih prav ugodno razvijajo in izkazujejo zmeraj previške v tekočih računih.

Južnoafriška rezervna banka je zvišala obrestno mero od 5½ na 6%.

Zahodnoevropski sindikat železa (francosko-belgijsko-luksemburški) je za dobo od 1. oktobra naprej zvišal cene za 5 frankov pri toni.

Rekordni pridelek kave pričakujejo v brazilskem okraju Santos. Normalni pridelek bo prekoračen povprečno za 100 odstotkov, marsikje tudi za 250%. Tudi kvaliteto označajo za prvovrstno.

Pšenični pridelek Kanade ni tako slab kot so šla v zadnjem času poročila v svet.

Avtomobilno podjetje Steyr izvaja po ameriškem vzorcu racionalizacijo obratovanja.

Tvorba angleškega premogovnega sindikata je v znamenju bistvenega napredovanja. Prišlo bo najbrž do kvotne ureditve produkcije in prodaje.

V angleški bombaževi industriji je sklenjen mir in bodo mezde od 14. septembra naprej znižane za 6,25%. Delodajalci so zahtevali še enkrat tako veliko znižanje. Razsodišče je izreklo svoje mnenje, da znižanje mezd ni edino sredstvo za odstranitev sedanjih težkoč.

V Nemčiji so normalizirali težo šokolade v tablah, in sicer po 25, 50, 100, 125, 200, 250 in 500 gramov; dovoljena je majhna razlika od 2 do 3 g. Izvzete od normalizacije so table pod 25 g in one, ki se prodajajo v avtomatih.

Nemška industrija kravat in kravatega blaga bo pričela z racionalizacijo obratovanja; gledali bodo zlasti na znižanje lastnih stroškov in na zvišanje prodaje.

Za rudarski okraj Srebrenica (Bosna) se zelo zanima neka velika ameriška kovinska skupina. Doslej so dobivali tam cinkovo, svinčeno in srebrno rudo. Pogajanja potekajo ugodno.

Španska kovinska družba Penarroya, ki hoče v zadnjem času razširiti svoje delovanje v inozemstvo, je ustanovila v Beogradu podružnico z delniško glavnico 10 milijonov dinarjev. Ustanovitev je v zvezi z dovršenim iskanjem družbe po svincu in cinku v Jugoslaviji.

Pet velikih poljedelskih strojnih tovarn na Ogrskem se je sporazumelo glede enotnih prodajnih pogojev za mlatilne stroje; krediti bodo kvečjemu triletni.

Minimax d. d. bo razdelila 10-odstotno dividendo.

Avstrijska železna industrija zaznamuje v zadnjem času rekordno zaposlenost. Naročila znašajo 94 do 118½ kapacitete. Železne rude so nakopali v juliju 193.000 ton, kar je nov višek te produkcije.

Avstrijska industrija stremi za čimdalje močnejšim fuzioniranjem. Pivovarstvo smo že omenili.

O položaju sladkorne pese v Češkoslovaški je došlo v zadnjem času poročilo iz 111 sladkornih tovarn. Stanje je v 16% prav dobro (lani 0%), v 68% dobro (lani 31), v 15% zadovoljivo (60), v 1% slabo (9%).

General Motors zaznamuje v prvi letošnji polovici 151 milijonov dolarjev čistega dobička (lani 161).

Nov električni trust v Belgiji bo ustanovljen, glavnicu mu bo 150 do 200 milijonov frankov.

Skupne zaloge surovega petroleja pri ameriških producentih znašajo ca. 660 milijonov barrelov, kar pomeni nov rekord.

Za izrabljanje vodne sile najdaljše španske reke Tajo (j = h) so ustanovili industrijsko in finančno družbo, na kateri so udeleženi tudi francoski in ameriški krogi. Vodno moč reke Tajo cenijo na 500.000 KS.

Študijsko družbo za ogrski agrarni eksport bodo ustanovili v Budimpešti. Zlasti bo pospeševala eksport perotnine, jajec, svinjske masti in zaklane živine, izključena bo pa trgovina z žitom.

KOLINSKA TOVARNA
V LJUBLJANI izdeluje že
pred vojno dobro znano
pristno „VYDROVO“
rženo kavo!

USPEHI ANGLEŠKEGA SLADKORNEGA PROTEKCIJONIZMA

Na Angleškem so razširili razliko med carino na surovi sladkor in na rafinadni sladkor, kar naj bi omogočilo rafinerijam, da izrinejo s cenejšim polfabrikatom inozemski rafinadni sladkor z angleškega trga. Ta odredba je, kakor se more sedaj urediti, nameravani učinek v veliki meri dosegla. Seveda se pa mora ugotoviti, da je obstojala že prej tendenca, da se importira več surovega

sladkorja in manj rafinade. Angleški sladkorni importi so se takole razvijali, v 1000 cwt (cwt = 100 funtov):

Uvoz surovega sladkorja	Uvoz rafinadnega sladkorja
1926	21.923
1927	23.538
1928	34.185
1. pol. l. 1928	17.529
1. pol. l. 1929	20.276

Angleški uvoz rafinadnega sladkorja je padel torej na izmero, ki letos ne bo odbojavala niti desetini količine iz leta 1926; dvigajoča se tendenca v importu surovega sladkorja pa traja naprej. V prvi letošnji polovici so uvozili iz Poljske, Nemčije in Češkoslovaške 1.85 milj. cwt surovega sladkorja proti samo 0.19 milj. v prvi lanski polovici. Mali znesek importiranega rafinadnega sladkorja je obstojal po večini iz pesnega sladkorja. Anglija je poleg Holandske in Avstralijske relativno največja konsumentinja sladkorja, in ker je njeno prebivalstvo številno, tudi absolutno za Unijo prva odjemalka sveta. Anglež porabi na leto nad 40 kg sladkorja, Slovec 6 do 7 kg.

ŠVEDSKE BANKE V PROMETU Z INOZEMSTVOM

V polletnih poročilih švedskih zasebnih bank kažejo obračuni z inozemskimi bankami in bankirji velik aktivum v prihod švedski. Prebitek zahtev švedskih bank do inozemskih bank in bankirjev je znašal 30. junija t. l. 470 milijonov švedskih kron, za skoraj 100 milijonov kron več kot v isti dobi lanskega leta.

Ljubljanska borza.

Tečaj 30. avgusta 1929.	Por. pr. števila	P. pr. števila
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.6175
Berlin 1 M.	13.545	13.575
Bruselj 1 belga	—	7.9156
Budimpešta 1 pengő	—	9.9370
Curich 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šilling	8.0036	8.0336
London 1 funt	—	276.06
Newyork 1 dolar	—	56.835
Paris 100 fr.	—	232.91
Praga 100 kron	168.31	169.11
Trst 100 lir	—	297.84

Vrednote: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje, denar 170 Din; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, denar 123 dinarjev; Prva hrvatska štedionica, Zagreb, denar 850 dinarjev; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Zdrav. papirnice Vevče, Gorjane in Medvode d. d., Ljubljana, denar 130 Din; Stavbna družba d. d., Ljubljana, denar 50; Šeširc, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Tvornica za dušik d. d., Ruše, denar 250, blago 260 Din.

Les: Smreka-jelka: Hlodi I., II., monte 230—250 Din; brzojavni drogovi 240—260 dinarjev; bordonali merkantilni 330 do 360 Din; trami merkantilni 290—300; škoriete, konične, od 16 cm naprej 630—650 Din; škoriete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 700 Din; škoriete, podmerne, do 15 cm 520 do 550 Din; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 540—560 Din; deske-plohi, par., od 16 cm naprej 580—620. — Buker: Deske-plohi, naravni, neobrobjeni 450—500; deske-plohi, naravni, oštrorobi 750—850 Din; deske-plohi, parjeni, neobrobjeni 650—750; deske-plohi, parjeni, oštrorobi, 950—1100 dinarjev; testoni, 450—480; tavolete 1000 do 1100 Din. — Hrast: Hlodi I., II. 350 do 600 Din; bordonali 1300—1500 Din; deske-plohi, neobrobjeni, boules 1300—1500 Din; deske-plohi, neobrobjeni merkantilni 900 do 1000 Din; deske-plohi, oštrorobi (podnice) 1200—1350 Din; frizi 1100—1300 Din. — Drva: bukova 22—24 Din; hrastova 20—23 dinarjev. — Železniški pragovi: 280 m, 14 x 24, hrastovi 55—58 Din. — Ogļje: bukov 24, hrastovi 50—56 Din. — Ogļje: bukov 24, hrastovi 50—56 Din. — Ogļje: bukov 24, hrastovi 50—56 Din.

Išče se:

Vsako množino bukovih, odnosno jelovih garnitur — dog za sode — 12 mm debeline, 740 in 760 mm dolžine, 60—100 mm širine, brez zareze in peresa, brez ureze za dno, prostorna širina 1730 mm. Doge morajo biti paralelne, oštrorobo in cilindrično žagane, po možnosti samo bukov.

Za takojšnjo dobavo se iščejo jelove antene: 10 komadov 21 m, srednji premer 20/21 cm, premer na vrhu 8/10 cm; 25 komadov 22 m, srednji premer 21/22 cm, premer na vrhu 8/10 cm; 5 komadov 23 m, srednji premer 24/25 cm, premer na vrhu 15/16 cm; 200 komadov 9 do 12 m, s srednjim premerom največ 10—11 cm. Blago mora biti obeljeno, isto naj bi se sekalo koncem septembra ali začetkom oktobra.

10.000 komadov hrastovih železniških pragov: dolžina: 265 do 280 m; višina: 13 do 13½ cm; spodaj: 22 do 24 cm; zgornaj: najmanj 14 cm. Cena po možnosti fob Sušak.

Vagonske pošiljke hrastovih friz z 80% I., 20% II.: debelina 27/28 mm, širina 8, 9, 10, 11 cm, dolžina I., 125, 150, 175, m. itd., s toleranco 10% courçons od 50, 60, 70, 80, 90 cm. Cena franko vagon meja via Jesenice.

Vagonske pošiljke hrastovih douglas I.: dolžina: 50% od 115—120 cm (kubira se za 115 cm), 20% od 86—90 cm (kubira se za 86 cm), 15% od 75—85 cm (kubira se za 75 cm), 15% od 50—60 cm (kubira se za 50 cm); širina: pri 115/120 cm dolgih ¼ od 8—11 cm in ½ od 11—15 cm; pri 86/90 cm dolgih ¼ od 8—11 cm in ½ od 11—15 cm; pri 75/85 cm dolgih ¼ od 8—11 cm in ½ od 11—15 cm; pri 50/60 cm dolgih ¼ in od 6% do 8 cm in ½ od 8—11 cm in ½ od 11 do 15 cm; debelina: 25/27 mm (kubira se za 25 mm), 28/30 mm (kubira se za 28 mm), 31/33 mm (kubira se za 31 mm), 34/36 mm (kubira se za 34 mm), 37/39 mm (kubira se za 37 mm), 40/42 mm (kubira se za 40 mm), 43/45 mm (kubira se za 43 mm), 45/47 mm (kubira se za 45 mm). Cena franko vagon via Jesenice.

90 komadov ostrorobih hrastovih remelnov, 11/11 cm, 3-80 m, roba popolnoma zdrava, brez napak. — Cena franko vagon nakladalna postaja.

Večje količine bukovih parjenih I. friz, v širinah od 8—12 cm ter dolžinah od 40 do 60 cm.

Hrastove deske, paralelne, ostrorobe, dolžina 115 m, širina od 11—14 cm, kvaliteta 70% I., 30% II. Cena franko vagon meja Postojna.

Večje količine brzojavnih drogov (smreka, jelka), obeljenih, ravnih, zdravih, 10 m dolgih, s 5% od 8 in 9 m dolžine, premer v vrhu 11½ do 14 cm. Cena fco vagon prihod Sušak, pristanišče, oziroma Reka. — Plačljivo proti nepreklicljivemu akreditivu.

100 vagonov bukovih drv, suhih, brez klad, fco vagon meja via Postojna tranzit. Plačilo proti duplikatu v Ljubljani.

Večje število vagonov hrastovih friz z običajnimi nadmerami: debelina 27 mm, dolžina od 25 do 50 cm, širina 4, 5, 6, 7, 8 in 9 cm, od katerih širina 8 in 9 cm ne sme biti krajši od 35 cm. Cena fco vagon meja via Postojna, plačljivo proti duplikatu.

Ca. 1500 m³ tramov (merkantilnih) in letov za gradnjo malih hiš po sledeči razdelitvi za vsako posamezno stavbo: 12 komadov 5/6, 8 m; 2 komada 4/5, 6 m; 2 komada 4/5, 4 m; 24 komadov 4/4, 5 m; 6 komadov 4/4, 4 m; 0-500 m³ letov 25/45 mm, 3 in 4 m. Cena fco vagon nakladalna postaja, plačilo proti duplikatu.

Zito: Pšenica: bačka: 80 kg, 2% primesi, prompt. dob., mlev. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 250—252.50; bačka nova: uzaneno blago, brez doplačila, za prompt. dob., mlev. vozina, slov. post., plačilo v 30 dneh, 247.50 do 250 Din. — Koruza: bla plata: dobava avgust september, zacarinjeno, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 285—287.50 Din; bačka: zdrava, rešetana, navadna vozina, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 247.50 do 250 Din; bačka: zdrava, rešetana, mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 242.50—245 Din. — Jčmen: bački: novi, ozimni, 66/67 kg, 217.50 do 220 Din. — Oves: bački: novi, slov. postaja, navadna vozina, 225—230 Din. — Moka: pšenična Og; fco Ljubljana, pri odjemu celega vagona, plačljivo pri prejemu blaga, 375—380 Din.

Tendenca: les: neizpremenjena; deželni pridelki: trdna.

Zaključki: 2 vagona hrastovih podnic, 1 vagon tesanega lesa.

Čisto pravi in zanesljivi!

Strokovno šolstvo.

Trirazredna trgovska gremijalna šola v Kranju. Vpisovanje bo v nedeljo, dne 1. septembra od 9. do 12. ure v upraviteljevi pisarni. Učenci(-ke), ki so obiskovali tukajšnjo šolo že lani, se lahko vpišejo sami. Učence(-ke), ki pa vstopijo letos prvič v to šolo, pripeljejo k vpisu njih šefi, odnosno namestniki. Novinci(-ke), ki nimajo zadostne predizobrazbe (2 razreda srednje, oziroma meščanske šole ali 6 razredov osnovne šole) in jim do iste malo manjka, polagajo sprejemni izpit. K vpisovanju prinesite s seboj odpustnico, zadnje izpričevalo in učno pogodbo. Redni pouk prične v četrtek, dne 5. septembra. Podrobnosti razvidite z oglasa na vratih osnovnošolskega poslopja.

se dalo kaj težko dognati. Način varčevanja je torej pri nas še dosti konzervativen; kar lebdi našemu človeku pred očmi, so fundirani dohodki, ki si jih hoče zasigurati za poznejša leta, ne pa prizadevanje, si dohodke čim prej zvišati z zvišanjem podjetniških donosov: ker mu gre predvsem za varnost premoženja, se po pretežni večini zadovolji rajši z nižjo obrestno mero.

Iz indeksnih števil se vidi, da naše dohodkovne razmere niso prožne dovolj, da bi se ne pokazala vsaka vnanja motnja na vsej črti gospodarskega prazidevanja. Celokupno naše gospodarstvo je še premalo diferencirano oziroma diferenciacija se je uveljavila še le na površju, na vnanjih plasteh. Glavni vir narodovih dohodkov ste v prvi vrsti kmetija in pa v dosti manjši meri obrt: tri četrtine naloženih prihrankov pohajajo od njiju, uslužbenški dohodki v tvorenju novih kapitalov še niso pomembni.

Poleg marsičesa drugega bi se dalo iz naših številk še sklepati, da krediti pri nas niso še dragi samo za to, ker je kapitala premalo, temveč morda v večji meri zato, ker narašča potrošnja in je v produkciji zavoljo njenega naraščanja treba vedno novih in novih investicij, novih in spopolnjenih produkcijskih sredstev. Ali z drugimi besedami povedano: ubiramo počasi pot k večjemu blagostanju. Primerjalne številke bi seveda še povedale, kako dolga je še pot k onemu splošnemu blagostanju, ki je doma v zapadnih evropskih državah.

„Ljubljana v jeseni“.

Namen zooloških vrtov. Človek je v življenju v neprestani zvezi z ostalimi živimi bitji. Večkrat je celo odvisen od njih. Ali kako malo ljudi je dandanes, ki bi se zanimali za stvarstvo, posebno pa za živalstvo. Mnogo imamo ljudi, ki živali smatrajo samo za nadležna in škodljiva bitja in jih zaradi tega sovražijo ter preganjajo, kjer jih le morejo. Drugi zopet pripisujejo živalim in sicer od največjega sesalca do majhne mravlje čudne, nenaravne sile ter se jih ogibajo kjerkoli se jih morejo. Današnja mladina na primer ne loči in ne pozna najpriprostejših prebivalcev prirode. Kaj rado se prigodi, da se zasmehuje liste, ki posvetijo svoj večkrat težko priboreni prosti čas opazovanju in študiju prirodnih bitij. V tej dobi so uvideli v vsem kulturnem svetu, da je treba človeka vendarle na en ali drugi način zblížiti z lepoto prirode in s čudesi stvarstva, da pa je potrebno, da človek spozna vsaj la bitja, ki se nahajajo večkrat v njegovi neposredni bližini. Razmišljevali so, kako to doseči. Najlepše seveda bi bilo opazovanje v prosti prirodi. Kdor pa je to poskušal zunaj, je gotovo uvidel, da je to zelo težavno. Lahko hodiš še tako previdno, pa kljub temu boš le redko tako srečen, da ti poprej opaziš divjo žival, kakor ona tebe. Ko pa te je opazila, je že prekasno. Takoj odskoči ali pa se ti prikrije in ves tvoj trud je zaman. Odločili so se pomnožiti in zboljšati obstoječe živalske vrtove, kjer jih pa še ni bilo, postaviti nove. To je bil tudi povod, da so se odločili v Ljubljani prijatelji prirode in pričeli pod težkimi prilikami snovati tak vrt. Da jim je to uspevalo, smo imeli priliko videti že na lanskem jesenskem ljubljanskem velesejmu, ko je društvo »Zoo« priredilo lepo razstavo. Slabši časi so bili pozimi, zaradi prezimovanja živali. Letos pa upamo, da bo tudi prezimovanje naših živali udobnejše. Ljubljanski občinski svet je namreč že določil poseben prostor, kjer bodo v kratkem pričeli graditi potrebna poslopja za shranjevanje in prezimovanje naših gojencev. Prihodnje leto pa bo Ljubljana že imela lep zoološki vrt, kjer bomo imeli priliko videti večino naših živali. Ker je vzdrževanje obsežnih živalskih vrtov zvezano z visokimi stroški, katere bi bilo pri nas pri ne posebno ugodnih gospodarskih razmerah težko kriti, zato se bomo v Ljubljani zadovoljili z živalmi in sicer vsakovrstnimi, od sesalcev preko ptic, rib do anfibij, ki žive pri nas ali prihajajo med selitvami skozi naše kraje. Pred ureditvijo omenjenega vrta, pa bo društvo »Zoo« priredilo veliko razstavo na letošnjem jesenskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra. Društvo hoče ponovno pokazati svoj resen namen in dosežen uspeh ter se priporoča v gmotno in moralno podporo, da čim

preje in v popolnejši obliki izpolni si zadano nalogo.

Gospodarski stroji in orodje bo razstavljeno v posebni skupini na letošnji jesenski razstavi, ki se vrši v Ljubljani od 31. avgusta do 9. septembra. Zastopani bodo izdelki naše države, Avstrije, Češkoslovaške, Holandije, Francije, Italije, Kanade, Nemčije, Švedske in Amerike. Naši gospodarji bodo imeli tu najlepšo priložnost, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, pluge za okopavanje in osipanje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja. Večina strojev bo v obratu, gnanih z lokomobilami, motorji in električnim tokom.

Slike o naši domači industriji in obrti bo dala letošnja zadruga razstava na velesejmu. Svoje izdelke bodo razstavile zadruga kroparskih žebjarjev, slavniki iz Mengša, Sitarska in žimarska zadruga iz Stražišča, tržiški čevljarji, čipkarice in čevljarji iz Zirov in še razne druge zadruge, v katerih so organizirani pripadniki tipičnih naših domačih obrti in industriji. Razstava se vrši v okvirju velesejske prireditve »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra.

Kvalitetna
znamka

Zahtevajte
povsod!

PRIDELEK LANU.

Po zadnjih poročilih se da pridelek lanu približno ugotoviti. Rusija pričakuje nad srednjedober pridelek in bo mogla v bodoči seziji eksportirati ca. 50.000 ton lanu. V Latviji in Estonki se je obdelani svet sicer zmanjšal, a pridelali bodo ravno toliko lanu kot lani. V Litvi bo pridelek večji kot lani, na Poljskem pa za malenkost manjši. V Nemčiji je žetev že pri kraju in je ugodno izpadla, v zahodnih deželah, Franciji, Belgiji in Holandski, je pa kljub povečanemu obdelanemu arealu zaključek malo zadovoljiv. Upoštevajoč boljši donos v vzhodnih evropskih deželah, pridemo do zaključka, da bo imela lan predelujoča industrija v novi kampanji nekoliko več lanu na razpolago kot ga je imela v preteklem letu.

Največja železnica Amerike.

Dve milijardi dolarjev investiranih.
140 milijonov potnikov, 230 milijonov ton tovora.

V Zedinjenih državah Amerike je sedaj okoli 600 železniških družb, ki so osnovane vse kot zasebna gospodarska podjetja. Glede tehniške in trgovske organizacije velikih ameriških železnic je značilno, da so v tem oziru skoraj enake. Največja železniška družba Amerike je Pennsylvania Railroad Company, tako glede na razsežnost svojega železniškega omrežja kot glede na osebni in blagovni promet. V njenih napravah je investiranih na dve milijardi dolarjev, natančno 2.302.802.800 dolarjev, to je ca. 10,5% vseh investicij v vsem železniškem obratu Zedinjenih držav. Ta železnica je bila prva, ki je sprejela v svoj obrat najnovejšo pridobitve na polju železniške tehnike, kot zračne zavore, sistem zapirnih signalov, jeklene vagone itd.

To največje železniško podjetje sveta zaposluje sedaj 213.947 nastavlencev, njih letne plače in mezde znašajo 373.875.686 dolarjev, na pokojninah se izplača na leto 4.761.996 dolarjev. Železnica razpolaga s 7347 lokomotivami, z 81.210 osebnimi vagoni, s 271.318 tovornimi vagoni, s 4956 vojaškimi vagoni in s 400 drugimi vozili. Na leto prepelje pensilvanska železnica nad 140 milijonov potnikov in okoli 230 milijonov ton blaga; to je okoli 17% vsega ameriškega prometa in ca. 11% vsega ameriškega blagovnega prometa. Železnica je lastnica ca. 15% vseh ameriških potniških vagonov, 11,5% vseh tovornih vagonov in 13% vseh lokomotiv. Ona prepelje več potnikov in več blaga kakor katerakoli druga železnica v Ameriki. V prometnem omrežju te železnice, ki prometuje med največjimi industrijskimi središči vzhoda in zapada, živi okoli 60 milijonov ljudi, torej skoraj polovica prebivalstva v Zedinjenih državah. Proge železnice Pennsylvania spajajo Atlantski ocean s Pacifikom in veliki okraj jezer na severu s središči industrije in s kopalnišči juga. S svojimi 11.108 progovnimi miljami in 25.752 tirnimi miljami spaja železnica osem od desetih največjih mest U. S. A., njenih 4500 postaj je v direktni zvezi z 20 mesti nad 100.000 prebivalcev, s 150 mesti nad 10.000 prebivalcev in z 263 mesti s prebivalstvom nad 5000 ljudi. — 11.108 milj je toliko kot ca. 18.000 kilometrov, 25.752 milj — nad 41.000 kilometrov —.

Ogromne lokomotive najnovejšega tipa morejo prevoziti na uro do 110 milj (177 km), a največja dovoljena

hitrost je samo 60 milj. (96,5 km), ker velja sedaj tudi pri ameriških železnicah varnost prometa kot najvišje načelo. Tako kot v Evropi vozijo tudi v Ameriki na večini prometnih prog posebno opremljeni ekspresni vlaki. Znan je najhitrejši ekspres železnice Pennsylvania, luksuzni vlak New-York—Chicago, ki prevozi 900 milj (ca. 1450 km) dolgo progo v 20 urah, na uro torej s postajami vred nad 70 km. Ekspres New-York—Chicago ima poleg najnovejših Pullmanovih vagonov (salonski voz, spalni voz, jedilni voz) tudi še klubski voz s kadilnim salonom in razgledni voz. Potniki imajo na razpolago posebne kopalnice, dalje je notri damski salon, brivec, manikura, stenograf, več pisalnih miz itd. Radio-naprave v vlaku se pa niso izkazale kot ekonomične. Potniški obrat je na vseh progah individualen in do najmanjše podrobnosti izdelan, »potniški zastopniki« so razdeljeni po vseh najvažnejših krajih Zedinjenih držav.

Na kratko bi skupaj ponovil in omenil, da so merodajna pri velikih ameriških železniških družbah tri temeljna načela: Varnost, hitrost, udobnost. V vseh teh treh smereh je odločilna ekonomija v obratovanju.

Mr. E. Kennedy, podpredsednik železnice Pennsylvania, je obiskal pred kratkim na svojem potovanju po Evropi Pariz, Dunaj, Budimpešto, Berlin in Amsterdam ter je študiral železniško organizacijo dotičnih dežel. Izrazil se je o vseh napravah zelo pohvalno, posebno še o nemških železnicah. Značilna je tendenca nekakega približanja med ameriškim in evropskim železničarstvom; prejšnja nasprotstva in prejšnje razlike se začinjajo enačiti v smeri ekonomskega in racionalnega obratovanja. Zanimivo je, da so začeli kljub najvišji popolnosti ameriških železnic pretvarjati in boljati v Ameriki obratovanje spalnih voz šele sedaj po evropskem vzorcu. Amerikanec se čuti pač popolnega, ker je denarno tako močen in je ves svet pred njim na kolenih, in mu je težko kaj dopovedati. Na tvoje prigovarjanje in dokazovanje ne bo ničesar naredil, ker je »samostojen«, a opazoval bo, in bo pozneje ravno to naredil, kar si mu hotel dopovedati in k čemur si ga hotel pregovoriti, a to bo prišlo kot od njega samega, samostojno, brez tujega vpliva. — To pretvarjanje spalnovoznega obrata je dokaz, da se moramo v marsičem v Evropi učiti.

Glede bližnje bodočnosti rečem, da se bo velepotezni razvoj ameriških železnic nadaljeval še naprej, posebno še, ker bosta v široko zasnovanem osebnem in blagovnem prometu igrala avtomobil in aeroplan zaenkrat le dopolnilno vlogo.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Svoji k svojim! GROSUPLJE pri LJUBLJANI

O MEDNARODNI AVTOMOBILNI INDUSTRIJI.

V krogih angleške in belgijske avtomobilne industrije se vršijo že omenjena pogajanja glede združitve raznih tovarn. V obeh slučajih gre za to, da se potom fuzij in velepotezne produkcije malih voz ter s kolektivno propagando po možnosti ustavi ameriška konkurenca, ki se je v Evropi poostrila zlasti s prodiranjem Forda in General Motors. V to svrhu hočejo znižati zlasti nabavne stroške. V Nemčiji je zanimanje za koncentracijo padlo; izvoz narašča. Prodaja avtomobilov se je nekoliko zboljšala, zlasti pri malih vozovih. Tovornih avtomobilov se prodaja splošno manj kot lani. Glede izredno narasle nemške produkcije motornih koles smo poročali na drugem mestu; Nemčija je postala njih največji svetovni producent.

Naročajte »Trgovski list«!

VINOČET

Tovarna vinskega
kisa, d. z. o. z.
Ljubljana

nudi

najfinejši in
najokusnejši
namizni kis

iz pristinega vina

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in
higijenično najmo-
derneje urejena
kisarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunajska
cesta 1a, II. nadst.
Telefon št. 2389.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznoverstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznoverstno
rudninsko vodo.

Lasna pražarna za kavo in
mlin za dišave z električnim
obratom.

Ceniki na razpolago.

Telefon št. 2666.

NEMŠKE REPARACIJE ZA BIVŠO ČRNO GORO.

V kotorsko pristanišče je prispela pred kratkim ladja »Galileja« z materijalom, cenjenim na več milijonov dinarjev in določenim kot reparacijsko plačilo Nemčije bivši Črni gori. Materijal obstoja iz strojev za opremo električne centrale na Cetinju, iz aparatov za bodočo pivovarno v Nikšiću ter iz drugih predmetov, določenih za industrijo bivše Črne gore, ki je sedaj povečini oblast Zeta.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 23. avgusta 1929 je bilo pripeljanih 258 svinj in 1 koza. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov

stari 125—150, 7 do 9 tednov stari 180 do 250, 3 do 4 mesece stari 350—400, 5 do 7 mesecev 450—650, 8 do 10 mesecev 700—850, 1 leto stari 1000—1400 Din za komad, 1 kg žive teže 10—12,50, 1 kg mrtve teže 17—18,50 Din. Prodanih je bilo 197 svinj.

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeno odeljenje Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 5. septembra t. l. ponudbe glede oddaje del za izvršitev fundamenta za novo okretnico v postaji Rakek. Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju. — Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 9. septembra t. l. ponudbe glede dobave 130 m³ jamskega lesa; do 16. septembra

t. l. pa glede dobave kreme za čevlje, 300 zavrtkov pralnega praška »Persil«, 150 q negašenega apna, 100 kg pocinkane žice, strokovnih knjig, jeklenih brezšivnih cevi, žice, vodotesnih sklepov in doz, distančnih sponk, izolatorjev in sponk za žice. — Direkcija drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 12. septembra t. l. ponudbe glede dobave raznega električnega materijala. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesantom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1929 do 31. marca 1930 in sicer: Dne 3. septembra t. l. pri Komandi mariborskega vojnega okruha; dne 5. septembra t. l. pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani in pri Komandi mesta v Ptuj; dne 7. septembra t. l.

pri Komandi celjskega vojnega okruha v Celju; dne 9. septembra t. l. pa pri Komandi mesta v Slovenski Bistrici. — Dne 13. septembra t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave živil (riž, zdrob, fižol, testenine, mast, olje, kis, kavine konzerve, sladkor, čaj itd.). (Pogoji so na vpogled pri omenjenih komandah.) — Dne 16. septembra t. l. se bo vršila pri Računsko-ekonomskem odeljenju Ministrstva za gradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave avtomobilskih gum. (Pogoji so na vpogled pri blagajni Ministrstva za gradbe, Masarykova ul. 12.) — Dne 16. septembra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave raznega električnega materijala. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

TRAJNO koristno darilo je samo
'GRITZNER' in 'ADLER'
šivalni stroj ter pisalni stroj
'URANIA'.
Znižane cene, najlepše opreme edino le pri
JOSIP PETELINCU
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodl. Telef. št. 2913.

H. SUTTNER
- LJUBLJANA -
Ure, zlatnine in srebrnine
Lastna protokollirana tovarna v Švic

PAPIROGRAFIJA
DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA
Gospodarska 10
Telefon interurban 2747

Engros prodaja papirja! Stalna zaloga papirja vseh vrst! Konkurenčne tvorniške cene!

„SPECTRUM“ D. D. tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII. Celovška 81 Telef. 2343
ZAGREB, OSIJEK — Središčnica: ZAGREB
Zrcalno steklo, portalno steklo, masinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vstekljevanje v med. — »Fin« — navadna ogledala.

IGN. VOK, LJUBLJANA-NOVO MESTO
H-KOLESA Plačljivo tudi na obroke! Solidne cene!

MERCINA IN DRUG

Trgovina s papirjem na veliko
Ljubljana, Kolodvorska 3

Glavno zastopstvo in samoprodaja za Slovenijo vseh izdelkov tovarne za dokumentni in kartni papir
Bratje Piatnik - Radeče

Ali se hočete osvoboditi svojega
revmatizma in trganja?

Zbadljive, skeletne bolečine v udih in členkih, otekli udje, sključene roke in noge, trganje, bodljaji, zbadanje po raznih delih telesa, da celo slabe oči; so česče posledice revmatičnih in protinskih bolečin, ki jih je treba odstraniti, ker bo sicer bolezen vedno bolj napredovala.

Ponudim Vam
zdravljenje s pliačo, ki bo oskravila, razredčila vodno kislino, pospešila prebavo in izločevanje, torej ne takozvano splošno in tajno sredstvo, marveč izdelek, ki ga nam nudi v blagor bolnega človeštva dobra mati narava.

Vsakomur poskušnja zastonj!

Pišite mi takoj in prejeli boste od založništva, ki jih imam v vseh deželah, popolnoma zastonj in franco poskušnjo s poučnim navodilom. Sami se boste lahko prepričali o neškodljivem in hitrem učinkovanju sredstva!

AUGUST MÄRZKE, Berlin - Wilmersdorf, Bruchsalstr. Nr. 5, Abt. 20.

TISKARNA MERKUR
TRG-IND. D. D.
LJUBLJANA
Gregorčičeva
ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, štatus, tabele, letake i. t. d. Knjižgovelika dela izvršuje v **LASTNI KNJIŽGOVEZNIKI**

Brzjavlj: Krispercoloniale Ljubljana. - Telefon šte. 2263.

ANT. KRISPER COLONIALE
Ljubljana.

Lastnika: ALOJZIJ LILLEG in JOS. VERLIČ.
Veletrgovina kolonijalne robe.
Velepražarna kave.
Mlini za dišave.

Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka.
Mineralne vode.

Ceniki na razpolago. — Točna postrežba.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :: :: Telefon šte.: 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.